SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2243

av Azra Muranovic m.fl. (S)

Avgiftsfri kollektivtrafik för barn och unga i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att införa avgiftsfri kollektivtrafik för alla personer under 20 år och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Möjligheten att förflytta sig fritt är en viktig del av människors självständighet och delaktighet i samhället. För barn och unga handlar det om att kunna ta sig till skolan, träningen, sommarjobbet eller vännerna utan att vara beroende av föräldrarnas ekonomi eller möjlighet att skjutsa. Var man bor och vilka ekonomiska förutsättningar familjen har ska inte avgöra vilka möjligheter man får att delta i samhällslivet.

För många unga är bussen eller tåget det enda självständiga alternativet för längre resor. Samtidigt har barn och ungdomar begränsade egna inkomster. Kostnaden för återkommande resor kan därför bli ett hinder för att delta i fritidsaktiviteter, träffa vänner eller ta sig till ett arbete. Det riskerar att förstärka skillnader mellan barn som växer upp under olika ekonomiska förhållanden.

Skillnaderna blir särskilt tydliga i län som Jönköpings län, där avstånden mellan bostadsorter, skolor, arbetsplatser och fritidsaktiviteter kan vara stora. För en ungdom

som bor på en mindre ort på landsbygden kan möjligheten att ta sig till en annan tätort vara avgörande för att kunna delta i en föreningsverksamhet, gå på en aktivitet eller arbeta extra. Avgiftsfri kollektivtrafik skulle undanröja ett ekonomiskt hinder för dessa resor och bidra till att fler unga får möjlighet att ta del av det utbud som finns även utanför den egna bostadsorten.

Att göra kollektivtrafiken avgiftsfri för unga är dessutom en investering i framtidens resvanor. Genom att göra det enkelt och naturligt att använda kollektivtrafiken redan under uppväxten kan fler få erfarenhet av kollektivt resande som ett alternativ till bilen. Det är betydelsefullt för den långsiktiga klimatomställningen och för ambitionen att skapa ett transportsystem som är tillgängligt för fler.

I dag varierar biljettpriser och villkor för unga mellan olika delar av landet. Regionerna har det huvudsakliga ansvaret för den regionala kollektivtrafiken, men förutsättningarna att erbjuda låga biljettpriser skiljer sig åt. Staten behöver därför ta ett större ansvar för att möjligheten till avgiftsfria resor inte ska vara beroende av var i landet en ung människa växer upp.

Avgiftsfri kollektivtrafik för barn och unga är en fråga om jämlikhet, självständighet och möjligheten att delta i samhället på lika villkor. Det är också ett sätt att göra det hållbara resandet tillgängligt för en ny generation.

Azra Muranovic (S)

Johanna Haraldsson (S) *Ilan De Basso (S)*